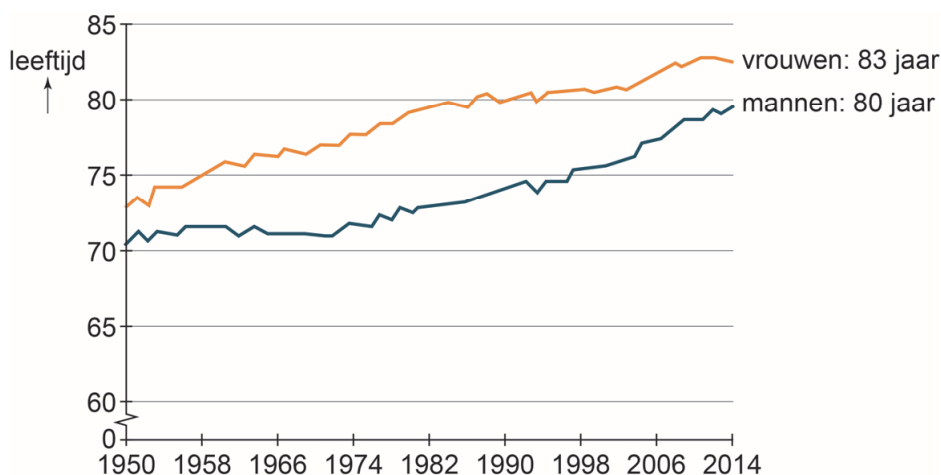

bron 34

Levensverwachting van Nederlandse vrouwen en Nederlandse mannen, 1950 – 2014

- 1p 31 Bekijk bron 34.
De levensverwachting van Nederlandse mannen en Nederlandse vrouwen is sterk gestegen tussen 1950 en 2014.
→ Geef hiervan een oorzaak.

bron 35

Tekst met keuzemogelijkheden

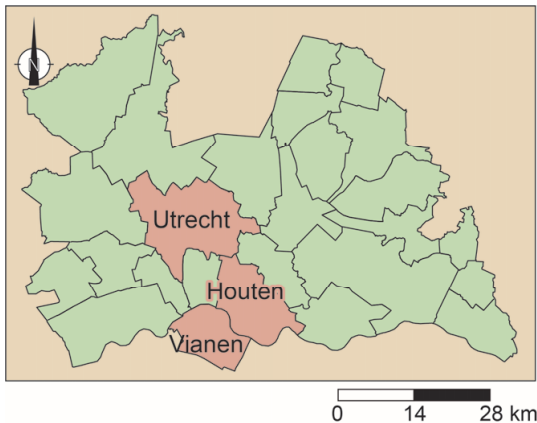
Bevolkingsontwikkeling van de stad Utrecht, 2016

In 2016 werden in Utrecht 4.914 kinderen geboren en er overleden 1.882 inwoners. 28.557 mensen verhuisden naar Utrecht en 27.247 mensen verlieten Utrecht. In 2016 was de natuurlijke bevolkingsgroei in Utrecht ... **1** ... (groter / kleiner) dan de sociale bevolkingsgroei. Het inwoneraantal van Utrecht nam in 2016 ... **2** ... (af / toe).

- 1p 32 Lees bron 35.
In bron 35 staat achter de cijfers 1 en 2 een keuzemogelijkheid.
→ Neem de cijfers 1 en 2 over op het antwoordblad en zet de juiste keuze erachter.

bron 36

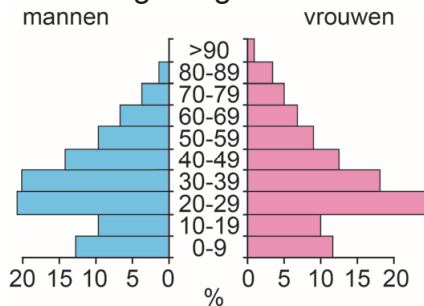
De provincie Utrecht

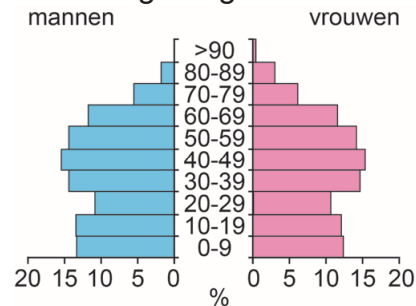
bron 37

Bevolkingsdiagrammen van drie gemeenten in de provincie Utrecht, 2008

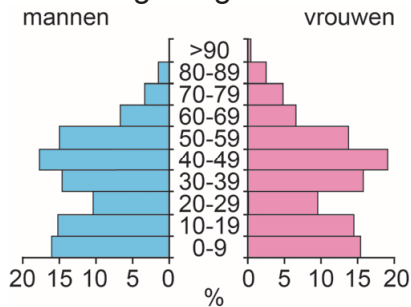
bevolkingsdiagram 1

bevolkingsdiagram 2

bevolkingsdiagram 3

2p 33

Bekijk bron 36 en bron 37.

In bron 37 staan de bevolkingsdiagrammen van drie gemeenten in de provincie Utrecht. Ze zijn – in alfabetische volgorde – van de gemeenten Houten, Utrecht en Vianen.

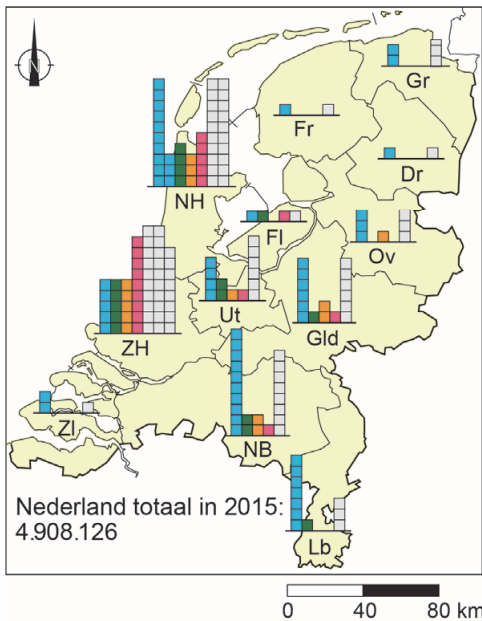
→ Beredeneer welk bevolkingsdiagram van de gemeente Utrecht is.

Doe het zo:

- Neem eerst het cijfer van het bevolkingsdiagram van de gemeente Utrecht over op het antwoordblad.
- Geef vervolgens een argument voor je keuze.

bron 38

Nederlanders met een migratie-achtergrond, Nederland 2015

Legenda:

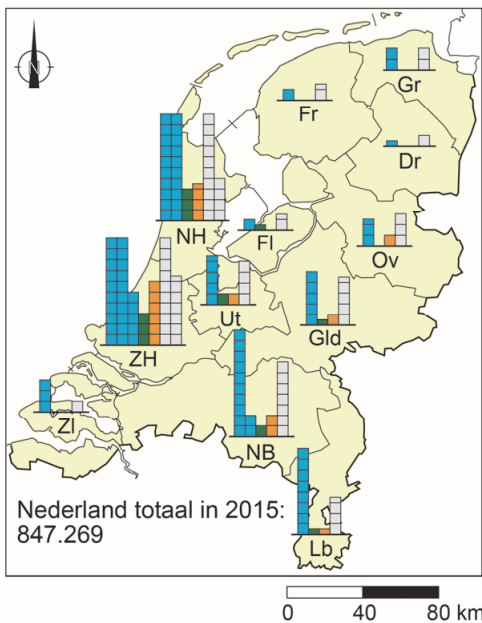
aantal Nederlanders met een migratie-achtergrond per provincie, 2015

- mensen met een westerse migratie-achtergrond
- Marokkanen
- Turken
- Surinamers
- overige personen met een niet-westerse migratie-achtergrond
- één blokje is 25.000 personen

Een Nederlander met een migratie-achtergrond is een persoon die zelf naar Nederland is gekomen of van wie de (voor)ouders als migrant naar Nederland zijn gekomen.

bron 39

Niet-Nederlanders, Nederland 2015

Legenda:

aantal niet-Nederlanders per provincie, 2015

- Europeanen
- Marokkanen
- Turken
- overige niet-Nederlanders
- één blokje is 5000 personen

Een niet-Nederlander is een persoon die wel in Nederland woont maar niet de Nederlandse nationaliteit bezit.

1p 34 Bekijk bron 38 en bron 39.

Over bron 38 en bron 39 worden twee uitspraken gedaan.

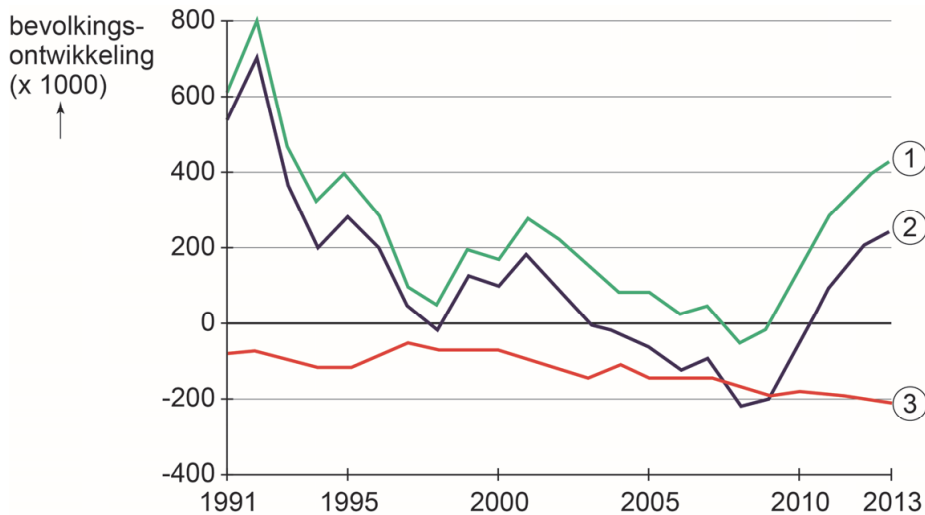
Uitspraak 1: in 2015 woonden meer niet-Nederlanders dan Nederlanders met een migratie-achtergrond in Nederland.

Uitspraak 2: in 2015 waren de Europeanen de grootste groep binnen de niet-Nederlanders in Nederland.

→ Neem de cijfers 1 en 2 van de uitspraken over op het antwoordblad en zet erachter of de uitspraak juist of onjuist is.

bron 40

Bevolkingsontwikkeling Duitsland, 1991 – 2013

1p 35 Bekijk bron 40.

In de grafiek zijn de begrippen natuurlijke bevolkingsgroei, sociale bevolkingsgroei en totale bevolkingsgroei vervangen door de cijfers 1, 2 en 3.

Waar staan de begrippen juist bij de cijfers 1, 2 en 3?

	1	2	3
A	natuurlijke bevolkingsgroei	sociale bevolkingsgroei	totale bevolkingsgroei
B	natuurlijke bevolkingsgroei	totale bevolkingsgroei	sociale bevolkingsgroei
C	sociale bevolkingsgroei	natuurlijke bevolkingsgroei	totale bevolkingsgroei
D	sociale bevolkingsgroei	totale bevolkingsgroei	natuurlijke bevolkingsgroei
E	totale bevolkingsgroei	natuurlijke bevolkingsgroei	sociale bevolkingsgroei
F	totale bevolkingsgroei	sociale bevolkingsgroei	natuurlijke bevolkingsgroei

bron 41

Krantenartikel, 27 augustus 2017

Merkel staat vierkant achter 'Wir schaffen das'
Ondanks de vele protesten heeft Angela Merkel, de Duitse bondskanselier, geen spijt van haar beslissing om in 2015 honderdduizenden vluchtelingen toe te laten tot Duitsland. Ze deed in 2015 de beroemde uitspraak 'Wir schaffen das', waarmee ze aangaf dat Duitsland deze hoeveelheid vluchtelingen aankon.

2p 36 Lees bron 41.

De komst van honderdduizenden vluchtelingen heeft voor Duitsland positieve gevolgen en negatieve gevolgen.

- Geef eerst een **positief demografisch** gevolg van de komst van honderdduizenden vluchtelingen.
- Geef vervolgens een **negatief economisch** gevolg van de komst van de honderdduizenden vluchtelingen.

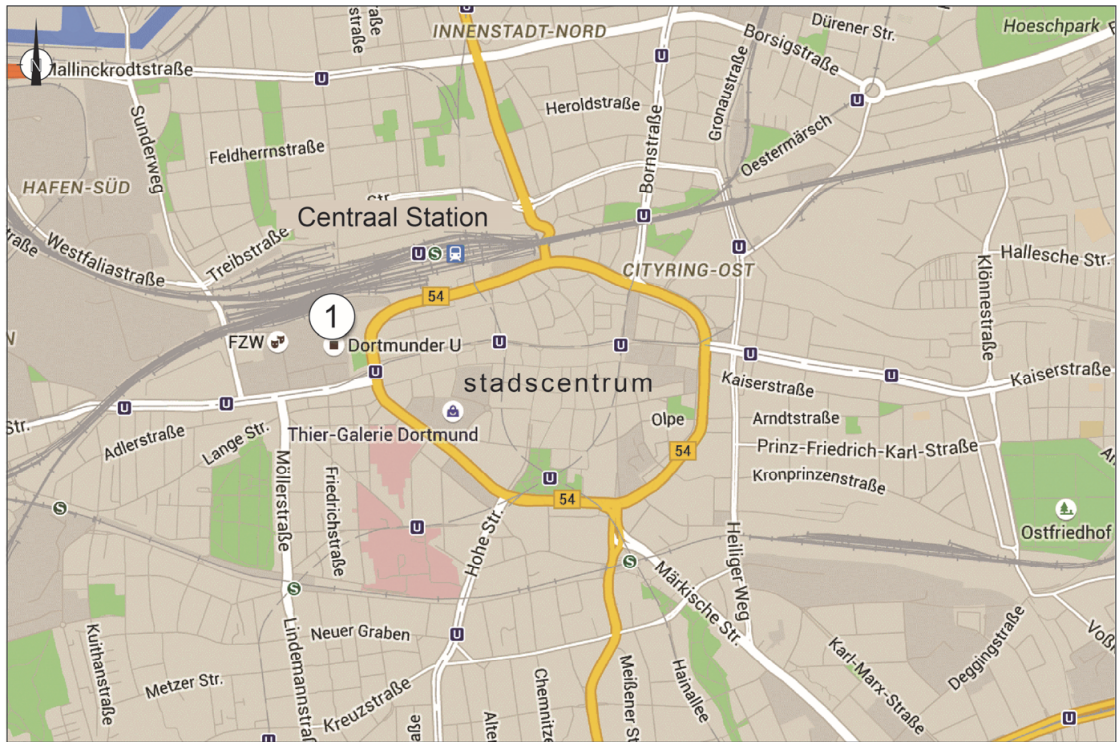
bron 42

Dortmunder U

De Dortmunder U is een beeldbepalend gebouw voor de skyline van Dortmund. Het imposante gebouw werd gebouwd in 1927 en diende als bierbrouwerij. Nadat de brouwerij wegging, stond het gebouw veertien jaar leeg. In 2008 werd besloten het gebouw een nieuwe functie te geven, omdat het Ruhrgebied in 2010 culturele hoofdstad van Europa zou worden. In het cultuurcentrum vinden veel vernieuwende activiteiten op het gebied van kunst, creativiteit, cultuur, educatie en technologie plaats. Er is een museum, een bioscoop en diverse horecagelegenheden. Er wordt kunst gemaakt en er zijn concerten.

bron 43
Stadsplattegrond Dortmund

Legenda:

- ① Dortmund U
- spoorlijn
- autoweg
- U ondergrondse

0 225 450 m

1p 37

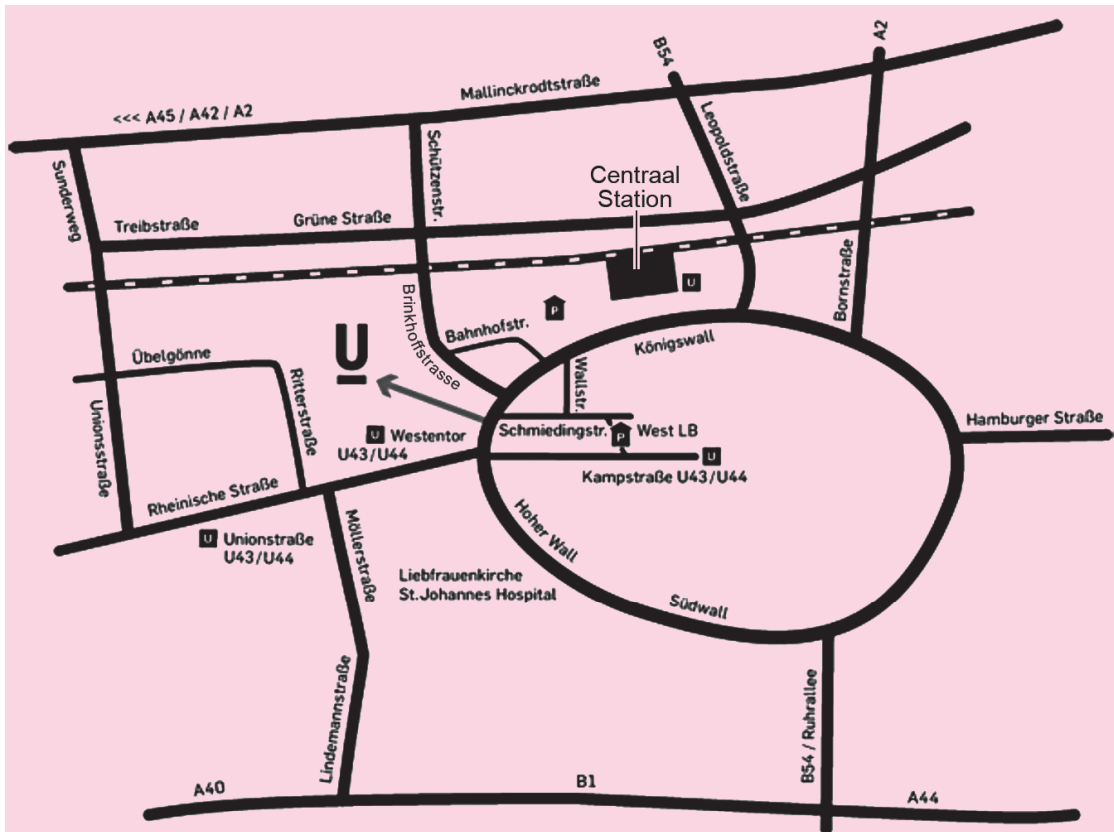
Lees bron 42 en bekijk bron 43.

Toen de Dortmunder U (nummer 1 op de kaart) nog een grote bierbrouwerij was, lag dit gebouw op een gunstige locatie. Na de functieverandering blijkt de locatie ook gunstig voor zijn nieuwe bestemming.

→ Geef vanuit bron 43 aan waarom de ligging gunstig is voor zo'n groot cultuurcentrum.

bron 44

Routebeschrijving op de Nederlandstalige site van de Dortmunder U

Bereikbaarheid Dortmunder U

Met het openbaar vervoer

Vanaf het station is het ongeveer 7 minuten lopen naar de Dortmunder U.

Met de auto

Gebruik Brinkhoffstrasse 4, 44137 Dortmund voor uw navigatiesysteem.

Parkeergarages:

Schmiedingstr./West LB (ongeveer 200 meter lopen naar Dortmunder U)

Bahnhofstr./Centraal Station (ongeveer 800 meter lopen naar Dortmunder U)

1p 38 Bekijk bron 44.

Over bron 44 worden twee uitspraken gedaan.

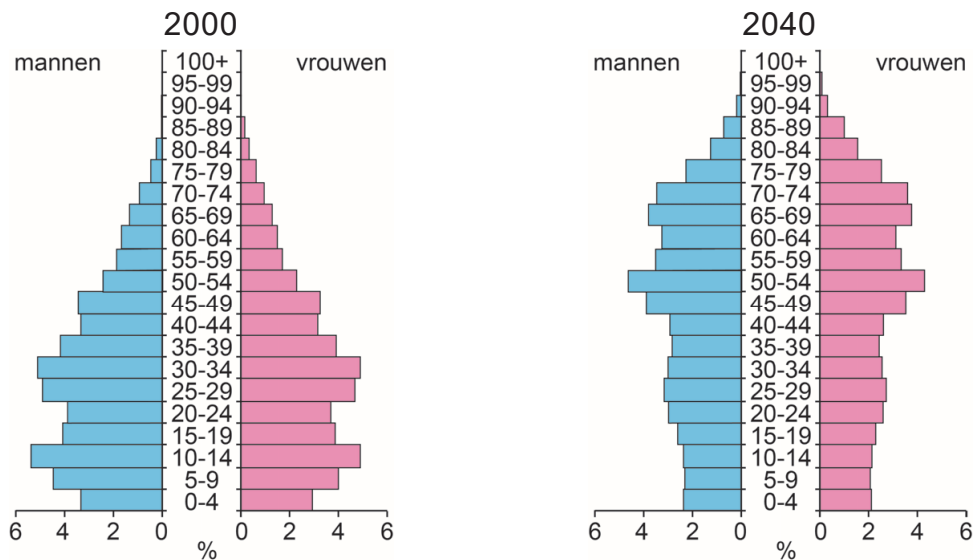
Uitspraak 1: bron 44 laat zien dat het verzorgingsgebied van de Dortmunder U groter is dan alleen de stad Dortmund.

Uitspraak 2: bij een optreden van een internationaal bekende rapper in de Dortmunder U is de gemiddelde reikwijdte van de bezoekers groter dan bij een Disneyfilm in hetzelfde gebouw.

→ Neem de cijfers 1 en 2 van de uitspraken over op het antwoordblad en zet erachter of de uitspraak juist of onjuist is.

bron 45

Twee bevolkingsdiagrammen van China

- 1p 39 Bekijk bron 45.
In bron 45 staat het bevolkingsdiagram van China uit 2000 en de verwachting voor 2040. Hieruit valt af te lezen dat China steeds meer vergrijsd.
→ Geef een economisch nadeel van deze vergrijzing voor China.
- 1p 40 Noem de politieke maatregel die heeft geleid tot een versnelde ontgroening in China.
- 1p 41 Welk huishouden zal gemiddeld het hoogste inkomen hebben in China?
A een huishouden met plattelandshukou, wonend in de stad
B een huishouden met plattelandshukou, wonend op het platteland
C een huishouden met stadshukou, wonend in de stad

bron 46

Tekst met keuzemogelijkheden

De meeste buitenlandse bedrijven zijn in het ... **1** ... (oosten / westen) van China gevestigd. De eerste buitenlandse bedrijven waren voornamelijk op de ... **2** ... (maakindustrie / diensten) gericht.
De explosieve groei van steden leidde tot ingrijpen van de Chinese overheid. Deze wilde de groei van de megasteden stoppen. De groei van steden is nu gericht op steden in ... **3** ... (Midden-China / West-China).

- 2p 42 Lees bron 46.
In bron 46 staat achter de cijfers 1, 2 en 3 een keuzemogelijkheid.
→ Neem de cijfers 1, 2 en 3 over op het antwoordblad en zet de juiste keuze erachter.

bron 47

Krantenartikel, 11 juni 2014

Crematie verplicht

De autoriteiten in de snelgroeïende stad Anqing in het oosten van China hebben eind maart een nieuwe wet afgekondigd: de doden mogen er niet meer worden begraven, maar moeten worden gecremeerd.

Weigeraars kunnen rekenen op zware straffen en ook de productie en verkoop van grafkisten zal worden beboet.

1p **43** Lees bron 47.

In de Chinese stad Anqing mogen overledenen niet meer begraven worden.

→ Geef de reden dat deze maatregel past in het ruimtelijk beleid van een snelgroeïende stad als Anqing.

bron 48

Sloop van de wijk Chengzhongcun in Guangzhou

2p **44** Bekijk bron 48.

Midden in de megastad Guangzhou ligt de oude wijk Chengzhongcun. Deze wijk wordt gesloopt om plaats te maken voor hoogbouwflats.

→ Geef, naast de extra woonruimte die het oplevert, nog twee redenen waarom deze wijk wordt gesloopt.

bron 49
Canton Tower

De blikvanger van Guangzhou is de Canton Tower. Met een hoogte van ruim 600 meter is het een van de hoogste gebouwen ter wereld. Vanuit de gehele stad kun je de toren bewonderen. Plan een bezoek wel in op een dag dat er geen smog (= door rook en uitlaatgassen vervuilde mist) is. Anders zie je niet zo veel.

bron 50
Weersverwachting Guangzhou voor 30 oktober 2018

Het blijft vandaag zonnig en droog in Guangzhou. De temperatuur loopt op tot ongeveer 22 °C. De wind is matig, windkracht 3 tot 4.

- 1p 45 Lees bron 49 en bron 50.
→ Beargumenteer met behulp van bron 50 of er op 30 oktober 2018 rond de Canton Tower smog was.
Doe het zo:
- Kies eerst wel smog of geen smog.
  - Geef daarna met behulp van bron 50 een argument voor je keuze.

Bronvermelding

Een opsomming van de in dit examen gebruikte bronnen, zoals teksten en afbeeldingen, is te vinden in het bij dit examen behorende correctievoorschrift, dat na afloop van het examen wordt gepubliceerd.